

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 23. decembra 2024. godine
Br. Ref.: AGJ 2594/24

PRESUDA

u

slučaju br. KI105/24

Podnositeljka

Imrije Kadriu

**Ocena ustavnosti presude Ac. br. 2125/22 od 23. februara 2024. godine
Apelacionog suda**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Bajram Ljatifi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnositeljka zahteva

1. Zahtev je podnela Imrije Kadriu, iz sela Račak u Opštini Štimlje (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva), koju zastupa Xhavit Mahmuti, advokat u Opštini Uroševac.

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava ustavnost presude [Ac. br. 2125/22] Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 23. februara 2024. godine u vezi sa presudom [C. br. 1747/21] Osnovnog suda u Uroševcu (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 1. marta 2022. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene presude Apelacionog suda, kojom su podnositeljki zahteva navodno povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članovima 6. (Pravo na pravično suđenje) i 1. (Zaštita imovine) Protokola br. 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 30. aprila 2024. godine, podnositeljka je podnela svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 7. maja 2024. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR. KI105/24] imenovala sudiju Selvetu Gërzhaliu-Krasniqi za sudiju izvestioca, a takođe odlukom [br. KSH. KI105/24] imenovala Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Remzije Istrefi-Peci (predsedavajuća) i Nexhmi Rexhepi i Enver Peci (članovi).
7. Dana 20. maja 2024. godine, Sud je obavestio podnositeljku zahteva i Apelacioni sud o registraciji zahteva.
8. Dana 14. juna 2024. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda da dostavi Sudu dokaze o dostavljanju odgovora na žalbu Opštine Štimlje-Direkcija za obrazovanje (u daljem tekstu: Opština Štimlje) podnositeljki zahteva ili da dostavi kompletan spis predmeta.
9. Dana 28. juna 2024. godine, Osnovni sud je dostavio Sudu kompletan spis predmeta.
10. Dana 23. septembra 2024. godine, podnositeljka zahteva je predstavkom dostavila Sudu dodatne dokumente, odnosno 3 (tri) rešenja Osnovnog suda kojima je taj sud, putem sudskog poravnanja, odlučio u korist nastavnika.
11. Dana 26. novembra 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i većinom glasova iznelo preporuku Sudu o prihvatljivosti zahteva. Istog dana, Sud je u punom sastavu, nakon većanja, sa 6 (šest) glasova "za" i tri (3) glasa "protiv", odlučio: (i) da proglasi zahtev prihvatljivim, i (ii) da utvrdi da presuda [Ac. br. 2125/22]

Apelacionog suda od 23. februara 2024. godine nije u saglasnosti sa stavom 1. člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.

Pregled činjenica

12. Iz spisa predmeta proizilazi da je podnositeljka zahteva, dana 25. jula 2013. godine, podnela zahtev Ministarstvu obrazovanja, nauke i tehnologije (u daljem tekstu: MONT) za licencu nastavnice, koji zahtev je usvojen rešenjem [br. 1021050] MONT-a o licenciranju za nastavnika od 20. maja 2014. godine, pri čemu joj je izdata "licenca za nastavnicu karijere", sa rokom važenja od 20. maja 2014. do 20. maja 2019. godine. Nadalje, proizilazi da je podnositeljka zahteva zaposlena na radnom mestu razredne nastavnice – učiteljice u Osnovnoj i nižoj srednjoj školi "Skenderbeu" u selu Račak u Opštini Štimlje i da je sa njom potpisala 2 (dva) ugovora o radu, tačnije 14. januara 2016. i 1. septembra 2020. godine.
13. Dana 23. juna 2021. godine, podnositeljka zahteva je podnela tužbu Osnovnom sudu protiv Opštine Štimlje, kojom je tražila isplatu razlike u dodatnoj zaradi za licenciranje i naknadu dodatne zarade za napredovanje u karijeri.
14. Dana 1. marta 2022. godine, Osnovni sud je presudom [C. br. 1747/21]: (i) delimično usvojio kao osnovan tužbeni zahtev podnositeljke zahteva i obavezao Opštinu Štimlje da podnositeljki zahteva na ime neisplaćene razlike u zaradi za licenciranje - unapređenje isplati iznos od 1.377,81 evra (hiljadu trista sedamdeset sedam evra i osamdeset jedan cent) za vremenski period od 1. juna 2018. do 31. avgusta 2020. godine i iznos od 276,75 evra (dvesta sedamdeset šest evra i sedamdeset pet centi) za vremenski period od 1. septembra 2020. do 21. januara 2021. godine. Takođe, predmetnom presudom, Osnovni sud je (ii) odbio preostali deo tužbenog zahteva podnositeljke zahteva za isplatu razlike u zaradi za vremenski period od 18. aprila 2017. do 30. maja 2018. godine, kao zastareo na osnovu člana 87. (Rok zastarevanja) Zakona o radu br. 03/L-212 (Sl. list broj 90, 1. decembar 2010. godine) (u daljem tekstu: Zakon o radu) i za isplatu iznosa od 680,00 evra (šest stotina osamdeset evra) na ime napredovanja u karijeri za vremenski period od 18. aprila 2017. do 20. maja 2019. godine.
15. Osnovni sud je gore navedenom presudom utvrdio da je Opština Štimlje bila u obavezi da podnositeljki zahteva nadoknadi razliku u zaradi za licenciranje, za vremenski period od 1. juna 2018. do 31. avgusta 2020. godine, u skladu sa tačkom 1.3 stava 1. člana 7. (Licenciranje) Kolektivnog ugovora za obrazovanje iz 2017. godine i da je ona ovu obavezu priznala kada je podnositeljki zahteva, na ime kvalifikacije, isplatila iznos od 58,32 evra (pedeset osam evra i trideset dva centa), za svaki mesec. Takođe, povodom odbijanja zahteva za naknadu na ime napredovanja u karijeri u visini od 10% osnovne zarade, Osnovni sud je u obrazloženju svoje presude, pozivajući se na tačku 1.5 stava 1. člana 7. (Licenciranje) Kolektivnog ugovora, ocenio da nijednim materijalnim dokazima nije uspeo da utvrdi da je podnositeljka zahteva napredovala u karijeri, da je unapređena ili kvalifikovana tokom vremenskog perioda od 18. aprila 2017. do 20. maja 2019. godine.
16. Dana 11. marta 2022. godine, podnositeljka zahteva je izjavila žalbu Apelacionom sudu protiv presude [C. br. 1747/21] Osnovnog suda, navodeći povredu odredaba Zakona o parničnom postupku, pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava.

17. Dana 24. marta 2022. godine, Opština Štimlje je dostavila Apelacionom sudu odgovor na žalbu podnositeljke zahteva, kojim je odbila žalbene navode podnositeljke i predložila Apelacionom sudu da potvrdi presudu prvostepenog suda.
18. Dana 23. februara 2024. godine, Apelacioni sud je presudom [Ac. br. 2125/22] odbio, kao neosnovanu, žalbu podnositeljke zahteva i potvrdio presudu [C. br. 1747/21] Osnovnog suda od 1. marta 2022. godine. Apelacioni sud je obrazložio (i) da je zahtev podnositeljke za naknadu razlike u zaradi za vremenski period od 18. aprila 2017. do 30. maja 2018. godine, zastareo u skladu sa članom 87. (Rok zastarevanja) Zakona o radu; i (ii) da nijednim materijalnim dokazom nije dokazana ispunjenost zakonskog uslova za naknadu na ime napredovanja u karijeri iz tačke 1.5 stava 1. člana 7. (Licenciranje) Kolektivnog ugovora, tačnije Apelacioni sud je utvrdio da podnositeljka zahteva nije dokazala da je napredovala u karijeri, da je unapređena ili kvalifikovana tokom vremenskog perioda od 18. aprila 2017. do 20. maja 2019. godine.

Navodi podnositeljke zahteva

19. Podnositeljka zahteva tvrdi da su osporenim presudom Apelacionog suda povređena njena osnovna prava i slobode zagarantovane članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46. [Zaštita imovine] u vezi sa članovima 1. (Zaštita imovine) Protokola br. 1 i 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.
  - I. *Povodom navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a*
20. Podnositeljka zahteva pred Sudom tvrdi da je presudom [Ac. br. 2125/22] Apelacionog suda od 23. februara 2024. godine, povređeno njeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, odnosno (i) načelo jednakosti oružja i kontradiktornosti; (ii) pravo na obrazloženu sudsku odluku; i (iii) načelo pravne sigurnosti, kao rezultat nedoslednosti sudskog odlučivanja.
21. Podnositeljka zahteva navodi da prema sudskoj praksi ESLJP-a, pravo na kontradiktorni postupak znači da stranke moraju biti upoznate sa svakim dokumentom ili primedbom koja je predočena sudiji i nezavisnom magistratu, sa ciljem da se utiče na njegovu odluku. S tim u vezi, podnositeljka zahteva ističe da je povređeno načelo jednakosti oružja i kontradiktornosti, zbog toga što joj Apelacioni sud, postupajući suprotno stavu 2. člana 187. (Bez naslova) Zakona o parničnom postupku (Sl. list broj 38, 20. septembar 2008. godine) (u daljem tekstu: ZPP), nije dostavio odgovor na žalbu tužene, odnosno odgovor na žalbu opštine Štimlje. Kao rezultat toga, prema navodima podnositeljke zahteva, povređeno joj je pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.
22. Dalje, podnositeljka zahteva pred Sudom naglašava da prema sudskoj praksi ESLJP-a, sudovi imaju obavezu da obrazlažu svoje presude, pružajući strankama odgovore na argumente koji su odlučujući za ishod sudskog procesa. S tim u vezi, podnositeljka zahteva tvrdi da osporena presuda Apelacionog suda ne ispunjava kriterijume obrazložene sudske odluke i da je ovom odlukom Apelacioni sud mimoišao da razmotri i oceni kao materijalni dokaz rešenje [br. 1021050] o licenciranju nastavnice i sertifikata o licenci nastavnice, koje je dostavila u prilog tužbenom zahtevu.
23. Povodom navoda o povredi načela pravne sigurnosti, podnositeljka zahteva ističe da je Osnovni sud povredio načelo pravne sigurnosti zbog nedoslednog pristupa u donošenju

odluka. Tačnije, podnositeljka zahteva je dostavila Sudu dve (2) presude Osnovnog suda, u predmetima SH.A. i B.O, u vezi sa kojima tvrdi da je drugačije odlučeno iako isti sadrže činjenične i pravne okolnosti koje su slične onima podnositeljke zahteva.

II. *Povodom navoda o povredi člana 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a*

24. Podnositeljka zahteva ističe da je presudama Osnovnog i Apelacionog suda povređeno njeno pravo na imovinu, zagarantovano članom 46. Ustava i članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a.
25. S tim u vezi, podnositeljka zahteva navodi da je u postupku koji je vođen pred redovnim sudovima iznela dovoljno dokaza koji argumentuju "legitimno očekivanje" za uživanje imovinskog prava, konkretno ostvarivanje prihoda. Prema navodima podnositeljke zahteva, ona je osim ugovorom o radu, fakultetskom diplomom i mesečnom platnom listom, "legitimno očekivanje" argumentovala i rešenjem o licenciranju nastavnice i sertifikatom o licenci nastavnice. Pored toga, podnositeljka zahteva navodi da je naknada za napredovanje u karijeri, u visini od 10% mesečno, određena tačkom 1.5 stava 1. člana 7. (Licenciranje) Kolektivnog ugovora za obrazovanje i da je ovo pravo stekla nakon niza obuka.
26. Konačno, podnositeljka zahteva traži od Suda (i) da proglasi zahtev prihvatljivim; (ii) da utvrdi da je presuda [Ac. br. 2125/22] Apelacionog suda u vezi sa presudom [C. br. 1747/21] Osnovnog suda u suprotnosti sa članovima 31. i 46. Ustava u vezi sa članom 6. i članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a; (iii) da proglasi ništavim presude Apelacionog i Osnovnog suda; (iv) da vrati presudu Apelacionog suda na ponovno odlučivanje u skladu sa presudom Suda; i (v) da naloži Apelacionom sudu da obavesti Sud o merama koje su preduzete radi izvršenja presude Suda.

RELEVANTNE USTAVNE I ZAKONSKE ODREDBE

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

"1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda. [...]"

Član 46.

[Zaštita imovine]

"1. Garantuje se pravo na imovinu.

2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa

zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproprijiraju.

4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.

5. Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom”.

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6. (Pravo na pravično suđenje)

“1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde”.

Član 1. Protokola br. 1 (Zaštita imovine)

“1. Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava. Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni”.

ZAKON BR. 03/L-006 O PARNIČNOM POSTUPKU

Član 187. (Bez naslova)

“187.1 Jedan primerak na vreme podnete žalbe, dozvoljive i potpune prvostepeni sud dostavlja suparničkoj strani koja može u roku od sedam dana da podnese upravo u ovom sudu odgovor na žalbu.

187.2 Jedan primerak odgovora na žalbu prvostepeni sud dostavlja odmah podnosiocu žalbe, ili kasnije u roku od sedam dana od njegovog pristizanja na sud. [...]”

ZAKON BR. 03/L-212 O RADU

Član 87. (Rok zastarevanja)

“Svi zahtevi iz radnog odnosa zastarevaju u okviru roka od tri (3) godine od dana podnošenja zahteva”.

KOLEKTIVNI UGOVOR ZA OBRAZOVANJE NA KOSOVU (2017)

Član 7. Licenciranje

“Licenciranjem se stiče pravo na rad, napredovanje u karijeri i profesionalni razvoj na osnovu važećeg radnog zakonodavstva. Zaposlenima se omogućava da se kvalifikuju bez prekida rada prema važećem obrazovnom zakonodavstvu, i na osnovu kvalifikacije i to:

[...]

1.5. Napredovanje u karijeri, utvrđuje se visina plate i unapređenje koje prati povećanje plate od 10%.

[...]”

Ocena prihvatljivosti zahteva

27. Sud prvo razmatra da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom, predviđeni Zakonom i dalje precizirani Poslovníkom.

28. Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima je utvrđeno:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

29. Sud, takođe, razmatra da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, kojima je predviđeno:

Član 47. (Individualni zahtevi)

“Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48. (Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”.

Član 49. (Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

30. Prilikom ocene ispunjenosti gore navedenih uslova prihvatljivosti, Sud primećuje da je podnositeljka zahteva precizirala da osporava akt organa javne vlasti, odnosno presudu [Ac. br. 2125/22] Apelacionog suda od 23. februara 2024. godine, nakon iscrpljivanja svih zakonom utvrđenih pravnih sredstava. Podnositeljka zahteva je, takođe, razjasnila prava i slobode za koje tvrdi da su joj povređena, u skladu sa uslovima iz člana 48. Zakona i podnela je svoj zahtev u roku koji je određen u članu 49. Zakona.
31. Pored toga, Sud takođe utvrđuje da zahtev podnositeljke zahteva ispunjava uslove prihvatljivosti propisane u stavu (1) pravila 34. (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika. Isti se ne može proglasiti neprihvatljivim na osnovu uslova propisanih stavom (3) pravila 34. Poslovnika. Štaviše, i konačno, Sud ocenjuje da ovaj zahtev nije očigledno neosnovan kako je utvrđeno stavom (2) pravila 34. Poslovnika, te da ga stoga treba proglasiti prihvatljivim i razmotriti njegovu meritum.

Meritum

32. Sud primećuje da se suština ovog slučaja odnosi na zahtev podnositeljke zahteva za naknadu na ime napredovanja u karijeri. S tim u vezi, podnositeljka zahteva je podnela tužbu Osnovnom sudu protiv Opštine Štimlje, kojom je tražila isplatu razlike u dodatnoj zaradi za unapređenje i isplatu dodatne zarade za karijeru. Osnovni sud je delimično usvojio kao osnovan tužbeni zahtev podnositeljke, na taj način što je usvojio tužbeni zahtev podnositeljke za naknadu na ime neisplaćene razlike u zaradi za licenciranje - unapređenje i odbio preostali deo tužbenog zahteva za naknadu na ime napredovanja u karijeri, sa obrazloženjem da nijednim materijalnim dokazom nije uspeo da utvrdi da je podnositeljka zahteva napredovala u karijeri, da je unapređena ili kvalifikovana u periodu od 18. aprila 2017. do 20. maja 2019. godine. Protiv presude Osnovnog suda, podnositeljka zahteva je izjavila žalbu Apelacionom sudu zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne ocene činjeničnog i pravnog stanja, protiv koje je Opština Štimlje dostavila odgovor na žalbu. Apelacioni sud je presudom odbio kao neosnovanu žalbu podnositeljke i potvrdio presudu Osnovnog suda, ocenivši da nijednim materijalnim dokazom nije dokazana ispunjenost zakonskog uslova za naknadu na ime napredovanja u karijeri u skladu sa tačkom 1.5. stava 1. člana 7. (Licenciranje) Kolektivnog ugovora, odnosno da podnositeljka zahteva nije dokazala da je napredovala u karijeri, da je unapređena ili kvalifikovana u periodu od 18. aprila 2017. do 20. maja 2019. godine.
33. Podnositeljka zahteva osporava gore navedene nalaze Osnovnog i Apelacionog suda, tvrdeći da joj je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, zbog (i) povrede načela jednakosti oružja i procesne kontradiktornosti; (ii) neobrazloženosti sudske odluke; i (iii) povrede načela pravne sigurnosti kao rezultat nedoslednosti u sudskom odlučivanju. Podnositeljka zahteva takođe tvrdi da je povređen i član 46. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a.
34. U nastavku, Sud će oceniti navod podnositeljke zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, a zatim nastaviti sa ocenom navoda o povredi člana 46. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP.

Povodom navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a

(i) Što se tiče navoda o povredi načela jednakosti oružja i procesne kontradiktornosti

Opšta načela

35. Načelo jednakosti oružja je bitno u širem konceptu pravičnog i nepristrasnog suđenja i usko je povezano sa načelom kontradiktornosti (vidi predmet ESLJP-a [Regner protiv Češke Republike](#), br. 35289/11, presuda od 19. septembra 2017. godine, stav 146). Kriterijum “jednakosti oružja”, u smislu “pravične ravnoteže” između strana, u principu se primenjuje kako u građanskim tako i u krivičnim predmetima (vidi predmet ESLJP-a [Werner protiv Austrije](#), br. 21835/93, presuda od 24. novembra 1997. godine, stav 66 i slučaj Suda [KI84/21](#), podnosilac *Telekom Kosova A.D.*, presuda od 17. decembra 2021. godine, stav 103).
36. Sud na početku ukazuje da prema sudskoj praksi ESLJP-a, član 6. EKLJP-a obavezuje sudove da na propisan način ispitaju podneske, argumente i dokaze koje su iznele stranke i da bez prejudiciranja procene da li su oni relevantni i značajni za njihovu odluku (vidi predmet ESLJP-a [Kraska protiv Švajcarske](#), br. 13942/88, presuda od 19. aprila 1993. godine, stav 30). Takva obaveza za sudove se ostvaruje, između ostalog, kroz primenu načela jednakosti oružja i načela kontradiktornosti prilikom sudske rasprave.
37. Načelo procesne kontradiktornosti, s druge strane, znači da stranke u postupku moraju imati saznanja i dobiti priliku da komentarišu i ospore navode i dokaze predočene tokom sudske rasprave (vidi, između ostalog, predmete ESLJP-a [Brandstetter protiv Austrije](#), br. 11170/84 2876/87 13468/87, presuda od 28. avgusta 1991. godine; i [Vermeulen protiv Belgije](#), br. 19075/91, presuda od 20. februara 1996. godine, stav 33; i slučaj Suda [KI84/21](#), citiran iznad, stav 101).
38. Pozivajući se na sudsku praksu ESLJP-a, Sud ističe da su načelo jednakosti oružja i načelo procesne kontradiktornosti usko povezani i da ih je ESLJP u mnogim predmetima razmatrao zajedno (vidi predmete ESLJP-a [Rowe i Davis protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), br. 28901/95, presuda od 16. februara 2000. godine; [Zahirović protiv Hrvatske](#), br. 58590/11, presuda od 25. jula 2013. godine; i slučajeve Suda [KI67/22](#), citiran iznad, stav 54; i [KI84/21](#), citiran iznad, stav 102).
39. Međutim, ESLJP je naglasio da pravo stranaka u pogledu prava na pravično suđenje, uključujući i načelo “jednakosti oružja”, nije apsolutno. ESLJP je dosledno ocenjivao da je na njemu da odluči da li su sporni postupci, u celini, vođeni u skladu sa Konvencijom, uključujući i njen član 6. S tim u vezi, prema sudskoj praksi ESLJP-a i Suda, stav 1. člana 6. EKLJP-a obavezuje sudove da propisno razmotre podneske, argumente i dokaze koje su stranke iznele u postupku, ne prejudicirajući koji će biti njihov uticaj na odluku suda (vidi predmete ESLJP-a [Kraska protiv Švajcarske](#), citiran iznad, stav 30; [Barberà, Messegué i Jabardo protiv Španije](#), br. 10590/83, presuda od 6. decembra 1988. godine; i slučaj Suda [KI67/22](#), citiran iznad, stav 57).
40. S tim u vezi, ESLJP je naglasio da je prema načelu “jednakosti oružja” i procesne kontradiktornosti neprihvatljivo da stranka u postupku podnosi primedbe ili komentare pred redovnim sudovima, koji imaju za cilj da utiču na donošenje odluka suda, bez znanja druge strane i bez davanja mogućnosti drugoj strani da na njih odgovori. Prema sudskoj praksi ESLJP-a, ali i Suda, na stranci koja je uključena u postupak je da zatim proceni da

li primedbe ili komentari koje je podnela druga strana zaslužuju odgovor (vidi predmete ESLJP-a [APEH Üldözötteinek Szövetsége i drugi protiv Mađarske](#), br. [32367/96](#), presuda od 5. januara 2011. godine, stav 42; [Guigue i SGEN-CFDT protiv Francuske](#), br. [59821/00](#), odluka od 6. januara 2004. godine; i slučaj Suda [KI84/21](#), citiran iznad, stav 104).

Primena opštih načela na okolnosti konkretnog slučaja

41. Sud podseća da podnositeljka zahteva navodi povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje, odnosno povredu načela jednakosti oružja i kontradiktornosti, sa obrazloženjem da joj Apelacioni sud nije dostavio odgovor na žalbu koji je podnela Opština Štimlje.
42. U ovom kontekstu, Sud prvo ističe da je podnositeljka zahteva, dana 11. marta 2022. godine, podnela žalbu Osnovnom sudu protiv presude Osnovnog suda, i da je ta žalba, prema povratnici, dostavljena Opštini Štimlje dana 16. marta 2022. godine. Protiv žalbe podnositeljke zahteva, Opština Štimlje je, dana 24. marta 2022. godine, dostavila odgovor na žalbu Apelacionom sudu.
43. Sud podseća da podnositeljka zahteva tvrdi pred Sudom da joj Apelacioni sud nije dostavio odgovor na žalbu koji je podnela Opština Štimlje, kako je utvrđeno stavom 2. člana 187. ZPP-a.
44. S tim u vezi, Sud se poziva na stav 2. člana 187. ZPP, kojim je propisano da: *“Jedan primerak odgovora na žalbu prvostepeni sud dostavlja odmah podnosiocu žalbe, ili kasnije u roku od sedam dana od njegovog pristizanja na sud”*.
45. U vezi sa prethodnim navodom podnositeljke zahteva, Sud najpre podseća da je on dopisom od 14. juna 2024. godine, tražio od Osnovnog suda da dostavi Sudu dokaze o dostavljanju odgovora na žalbu Opštine Štimlje podnositeljki zahteva ili da dostavi kompletan spis predmeta. S tim u vezi, Osnovni sud je, dana 28. juna 2024. godine, dostavio Sudu kompletan spis predmeta.
46. U kontekstu navoda podnositeljke zahteva, Sud, iz kompletnog spisa predmeta koji je Osnovni sud dostavio Sudu, primećuje da ne postoji povratnica koja dokazuje da je odgovor na žalbu koji je Apelacionom sudu podnela Opština Štimlje uručen podnositeljki zahteva.
47. U svetlu ovih činjenica i okolnosti, Sud ističe da je član 187. ZPP-a u skladu sa zahtevima člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, koji se odnose na garanciju za primenu načela jednakosti oružja i načela kontradiktornosti u postupku pred sudovima. Poštovanje zahteva i standarda koji proizilaze iz ova dva načela je u funkciji što delotvornije zaštite suprotstavljenih strana u parničnom postupku, koje su ravnopravne.
48. Sud podseća da je prema sudskoj praksi ESLJP-a i Suda neprihvatljivo da stranka u postupku podnosi primedbe ili komentare pred redovnim sudovima, koji imaju za cilj da utiču na donošenje odluka suda, bez znanja druge strane i ne dajući drugoj strani mogućnost da na njih odgovori. Shodno tome, na stranci uključenoj u postupak je da zatim proceni da li primedbe ili komentari koje je podnela druga strana zaslužuju odgovor (vidi predmete ESLJP-a [APEH Üldözötteinek Szövetsége i drugi protiv Mađarske](#), citiran iznad, stav 42 i [Guigue i SGEN-CFDT protiv Francuske](#), br. [59821/00](#), odluka od 6. januara 2004. godine; kao i slučaj Suda [KI84/21](#), citiran iznad, stav 104);

49. Konkretnije, Sud se poziva na gore pomenuti predmet ESLJP-a [APEH Üldözötteinek Szövetsége i drugi protiv Mađarske](#), u kojem su podnosioci predstavke naveli povredu stava 1. člana 6. EKLJP-a pošto ih Regionalni sud nije ih obavestio o pismu predsednika Poreske uprave Mađarske (u daljem tekstu: APEH) i podnescima koje je dostavilo Javno tužilaštvo u prvom i drugom stepenu. U vezi sa ovim navodom, ESLJP je ocenio da je, iako podnesak tužilaštva u drugom stepenu možda neće imati uticaja na meritum predmeta, prema načelu jednakosti oružja, bila stvar stranaka da ocene da li podnesak zaslužuje odgovor i da je neprihvatljivo da jedna stranka podnosi podneske sudu bez znanja druge strane, a o kojima ova nema mogućnost da se izjasni. Kao rezultat toga, ESLJP je presudom u predmetu [APEH Üldözötteinek Szövetsége i drugi protiv Mađarske](#) utvrdio povredu načela jednakosti oružja, a samim tim i povredu stava 1. člana 6. EKLJP.
50. S tim u vezi, Sud smatra da je neupoznavanje podnositeljke zahteva sa odgovorom na žalbu koji je dostavila Opština Štimlje u suprotnosti sa načelom procesne kontradiktornosti, odnosno procesnom obavezom koju je imao Apelacioni sud da dostavi podnositeljki zahteva odgovor na žalbu u skladu sa stavom 2. člana 187. ZPP-a, pošto je podnositeljka zahteva stavljena u nepovoljniji položaj u odnosu na protivnu stranu, s obzirom da nije imala saznanja o podnesku koji je ova poslednja pomenuta podnela, a samim tim, u suprotnosti sa članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.
51. Pored procesne obaveze suda iz stava 2. člana 187. ZPP-a, Sud takođe skreće pažnju i na sadržaj stava 4. člana 187. (Bez naslova) ZPP-a, kojim se naglašava da je, iako se predstavke koje stignu u sud nakon pristizanja odgovora na žalbu ne uzimaju u razmatranje od strane suda, u njegovoj diskreciji da u vezi sa istima traži od stranke dopunsku izjavu. Shodno tome, imajući u vidu gore navedenu odredbu, kojom je predviđeno da se predstavke koje stignu u sud nakon pristizanja odgovora na žalbu ne uzimaju u razmatranje od strane suda, osim ako isti to ne zahteva izričito, Sud smatra da je povreda u konkretnom slučaju deklarativne prirode.

Povodom ostalih navoda podnositeljke zahteva

52. Sud podseća da je podnositeljka zahteva pred Sudom iznela takođe i navode o povredi člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a zbog (i) nedostatka obrazloženja sudske odluke u osporenoj presudi Apelacionog suda, kao i (ii) povrede načela pravne sigurnosti kao rezultat nedoslednog pristupa redovnih sudova u pogledu sudskog odlučivanja, te dostavila Sudu 2 (dve) presude Osnovnog suda u drugim predmetima. Takođe, podnositeljka zahteva navodi i povredu člana 46. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a, sa obrazloženjem da je imala "legitimno očekivanje" da će ostvariti finansijske prihode.
53. Povodom navoda podnositeljke zahteva o povredi člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, kao rezultat neobrazloženosti sudske odluke i nedoslednosti sudskog odlučivanja, Sud ocenjuje (i) da su Apelacioni i Osnovni sud, svojim presudama, odbili zahtev podnositeljke zahteva za naknadu na ime napredovanja u karijeri, te da su naveli dovoljno obrazloženje u vezi sa tim, odnosno razjasnili činjenicu da podnositeljka zahteva nijednim materijalnim dokazom nije dokazala da je napredovala u karijeri, da je unapređena ili kvalifikovana tokom vremenskog perioda od 18. aprila 2017. do 20. maja 2019. godine; i (ii) da na osnovu svoje sudske prakse, Sud ne može da utvrdi postojanje "dubokih i dugotrajnih razlika" u sudskoj praksi Apelacionog i Vrhovnog suda koje krše načelo pravne sigurnosti, pozivajući se na 2 (dve) presude Osnovnog suda (vidi slučajeve Suda [KI29/17](#), podnosilac Adem

Zhegrova, rešenje o neprihvatljivosti od 5. septembra 2017. godine, stav 58 i [KI164/23](#), [KI173/23](#), [KI174/23](#), [KI175/23](#), [KI176/23](#) i [KI201/23](#), podnosilac *Murat Syla, Gentian Syla, Shqipe Kelmendi, Rinor Sogojeva, Asdren Mustafaj i Besnik Elshani*, citiran iznad, stav 166).

54. Na osnovu napred navedenog, Sud utvrđuje da navod podnositeljke zahteva o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, zbog nedostatka sudskog obrazloženja i povrede načela pravne sigurnosti kao rezultat nedoslednosti sudskog odlučivanja, spada u kategoriju “*nepotkrepljenih ili neobrazloženih navoda*” i da je kao takav očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 34. Poslovnika.
55. Nadalje, povodom navoda podnositeljke zahteva koji se odnosi na povredu prava na imovinu zagarantovanog članom 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP, sa obrazloženjem da je imala “legitimno očekivanje” da će ostvariti finansijske prihode, Sud naglašava da kako bi “*očekivanje*” bilo legitimno, ono mora biti konkretnije od “*puke nade*” i da se mora zasnivati na zakonskoj odredbi ili zakonskom aktu, kao što je sudska odluka koja se odnosi na imovinski interes u pitanju (vidi predmete ESLJP-a [Pressos Compania Naviera S.A. i drugi protiv Belgije](#), br. 17849/91, presuda od 20. novembra 1995. godine, stav 31; i [Kopecký protiv Slovačke](#), br. 44912/98, presuda od 28. septembra 2004. godine, stav 50). U konkretnom slučaju, podnositeljka zahteva se pozvala na tačku 1.5 stava 1. člana 7. (Licenciranje) Kolektivnog ugovora, na osnovu koga tvrdi da joj sleduje naknada na ime napredovanja u karijeri. Međutim, Sud podseća da su redovni sudovi utvrdili da podnositeljka zahteva nije ispunila zakonski uslov iz tačke 1.5 stava 1. člana 7. (Licenciranje) Kolektivnog ugovora, pošto nije uspeo da utvrdi da je podnositeljka zahteva napredovala u karijeri, da je unapređena ili kvalifikovana tokom dotičnog vremenskog perioda. Shodno tome, Sud ocenjuje da navod podnositeljke zahteva o povredi člana 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP, spada u kategoriju “*nepotkrepljenih ili neobrazloženih navoda*”, i da je samim tim očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 34. Poslovnika.

Zaključak

56. Kao rezultat toga, Sud utvrđuje da je neobaveštavanje podnositeljke zahteva o odgovoru na žalbu koji je dostavila Opština Štimlje u suprotnosti sa načelom procesne kontradiktornosti i, samim tim, u suprotnosti sa članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.
57. Međutim, na osnovu gore navedenih izlaganja i utvrđenja, gde se prema važećem zakonu, predstavke koje stignu u sud nakon pristizanja odgovora na žalbu ne uzimaju u razmatranje od strane suda, osim ako on to izričito ne zahteva, i utvrđenja da su ostali navodi podnositeljke zahteva nepotkrepljeni i neobrazloženi, Sud nalazi da se u konkretnom slučaju osporena presuda ne treba ukinuti i da je povreda deklarativne prirode.

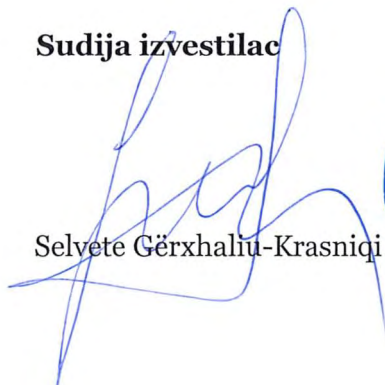
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilom 48 (1) (a) Poslovnika, dana 26. novembra 2024. godine, većinom glasova

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI, sa 6 (šest) glasova “za” i tri (3) glasa “protiv”, zahtev prihvatljivim;
- II. DA UTVRDI, sa 6 (šest) glasova “za” i tri (3) glasa “protiv”, da presuda [Ac. br. 2125/22] Apelacionog suda od 23. februara 2024. godine nije u saglasnosti sa stavom 1. člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima;
- III. DA DOSTAVI ovu presudu strankama i da u skladu sa stavom 4. člana 20. Zakona, objavi istu u Službenom listu;
- IV. Ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani